

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 270/06-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Jána Lubyho o sťažnosti J. W., V., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. V. K., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. V-2 9 C 252/92 (pôvodne vedenej Okresným súdom Bratislava - vidiek pod sp. zn. 9 C 252/92) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. W. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. V-2 9 C 252/92 (pôvodne vedenej Okresným súdom Bratislava - vidiek pod sp. zn. 9 C 252/92) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. V-2 9 C 252/92 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. J. W. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie 100 000 Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý uhradiť J. W. trovy konania 6 825 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťpäť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. V. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júla 2006 doručená sťažnosť J. W., V., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. V. K., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. V-2 9 C 252/92 [pôvodne vedenej Okresným súdom Bratislava - vidiek (ďalej len „bývalý okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 252/92] o odstúpenie od kúpnej zmluvy.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že bývalému okresnému súdu podal 15. apríla 1992 žalobu o vrátenie plnení v dôsledku odstúpenia od kúpnej zmluvy. Vec bola bývalým okresným súdom vedená pod sp. zn. 9 C 252/92. Konanie na bývalom okresnom súde prebiehalo plynulo do roku 1995. Vzhľadom na to, že v roku 1996 okresný súd v konaní nepokračoval, obrátil sa sťažovateľ 2. decembra 1996 na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) so žiadosťou o prešetrenie nečinnosti súdu.

Ministerstvo oznámilo sťažovateľovi listom č. 2352/97-50 zo 7. mája 1997, že jeho sťažnosť na prietahy v konaní vedenom bývalým okresným súdom pod sp. zn. 9 C 252/92 postúpilo na priame vybavenie predsedovi okresného súdu, ktorému vec po reorganizácii súdnictva patrí. Okresný súd informoval sťažovateľa listom Spr. 2059/97 z 30. júna 1997 o tom, že sa stal univerzálnym nástupcom bývalého okresného súdu. Napriek uvedenej skutočnosti nedošlo k dátumu oznámenia k fyzickému prevzatiu spisu a tento bol zaradený do vecí sledovaných predsedom okresného súdu. Opatrením predsedu okresného súdu Spr. 3010/98/11 z 5. februára 1998 bola nariadená rekonštrukcia spisu. Okresný súd uznesením V-2 9 C 252/92 z 29. mája 1998 nariadil rekonštrukciu spisu. Po nariadení rekonštrukcie predvolal sťažovateľa na podanie informácií o podanej žalobe a predloženie všetkých s vecou súvisiacich dokladov. Na predloženie dokladov okresný súd vyzval aj právneho zástupcu sťažovateľa advokáta JUDr. M. S. a súdneho znalca Ing. Š. K. Napriek skutočnosti, že sťažovateľ odovzdal okresnému súdu kópie dokladov 29. mája 1998 pri osobnom pohovore a následne on i jeho právny zástupca opakovane zaslali okresnému súdu ďalšie doklady poštou 14. septembra 1998, 19. marca 1999 a 2. júna 1999, okresný súd urgovoal predloženie dokladov 17. augusta 1998, 13. októbra 1998, 18. januára 1999 a 24. mája 1999. Vzhľadom na to, že okresný súd vo veci nekonal ani po nariadení rekonštrukcie spisu, podal sťažovateľ ministerstvu sťažnosť na postup okresného súdu 22. februára 1999. Sťažnosť bola ministerstvom postúpená na priame vybavenie predsedovi okresného súdu 16. marca 1999, ktorý ju vyhodnotil ako nedôvodnú a po podanej informácii okresným súdom ju za takú považovalo aj ministerstvo. Sťažovateľ s odpoveďami okresného súdu a ministerstva nesúhlasil, trval na skutočnosti, že v konaní dochádza k prietahom, vec nespeje k meritórnemu rozhodnutiu napriek tomu, že súdu predložil požadované doklady on i jeho právny zástupca. Podľa tvrdení sťažovateľa okresný súd v predvolaní na pojednávanie z 19. septembra 2002 ho opätovne vyzval na predloženie dôkazov a následne 5. mája 2005, aby sa vyjadril, či trvá na podanom návrhu alebo žiada konanie zastaviť.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a žiada, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„- vyslovil, že Okresný súd Bratislava III porušil právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov

- vyslovil, aby Okresný súd Bratislava III vo veci ďalej konal bez zbytočných prietáhov

- priznal sťažovateľovi primerané zadosťučinenie vo výške 20.000,- Sk za každý rok spôsobených prietáhov od roku 1992 do roku 2006 t. j. suma 260.000,- Sk

- priznal sťažovateľovi trovy konania spočívajúce v odmene advokáta za poskytnutie právnych služieb pozostávajúcich z dvoch úkonov právnej služby a to príprava a prevzatie zastupovania 7.650,- Sk, spísanie sťažnosti 7.650,- Sk, 19 % DPH – 2.907,- Sk (základ dane 15.300,- Sk) + 2 x režijný paušál á 164,- Sk, v celkovej výške 18.535,- Sk.“

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a pretože nezistil dôvody na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, prijal sťažnosť uznesením č. k. II. ÚS 270/06-9 z 24. augusta 2006 na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd 28. augusta 2006 právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a okresný súd aj na vyjadrenie k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľa pôvodne listom zo 7. septembra 2006 ústavnému súdu oznámil, že trvá na ústnom pojednávaní, následne listom doručeným ústavnému súdu 14. novembra 2006 oznámil, že po dohode so sťažovateľom na ústnom pojednávaní ústavného súdu netrvajú.

Okresný súd vo svojom vyjadrení Spr. 3749/2006 z 9. októbra 2006 (ústavnému súdu doručené 16. októbra 2006) uviedol: *„Ku skutkovým okolnostiam, ktoré sťažovateľ udáva vo*

svojej sťažnosti nemám pripomienok. Poukazujem však na to, že súd nariadil v roku 2006 tri pojednávania a to 24. 3. 2006, 23. 6. 2006 a 12. 9. 2006. Všetky pojednávania boli odročené z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania vrátane navrhovateľa, ktorý si zásielky doručované na posledne známu adresu nepreberal. Sťažovateľ inú adresu súdu na doručovanie písomností neoznámil. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že priet'ahy v konaní v roku 2006 spôsobil sťažovateľ.“

Okresný súd zároveň oznámil ústavnému súdu, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý ma právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“, ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...“ v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. V-2 9 C 252/92 o vrátenie plnenia z odstúpenia od kúpnej zmluvy.

Ústavný súd v prípadoch sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zohľadňuje svoju stabilnú judikatúru, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným súdnym rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd súčasne berie do úvahy, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že súd bol celkovo nečinný a „od podania... návrhu neuskutočnil vo veci žiadne úkony“ (II. ÚS 4/03, II. ÚS 177/03).

Ako zo sťažnosti, tak aj z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. V-2 9 C 252/92 vyplynulo, že ide o taký prípad, keďže konanie na tomto okresnom súde trvá oficiálne od 22. novembra 1996, po takmer šesťročnom období, počas ktorého bola vec vedená bývalým okresným súdom pod sp. zn. 9 C 252/92. Vzhľadom na skutočnosť, že k fyzickému odovzdaniu spisu uvedenej spisovej značky nedošlo a že predseda okresného súdu opatrením Spr. 3010/98/11 z 5. februára 1998 nariadil rekonštrukciu spisu v lehote do 5. mája 1998, predstavuje celé osemročné obdobie konania vedené okresným súdom konanie súvisiace so zabezpečením rekonštrukcie predmetného spisu.

Zodpovednosť za zabezpečenie dôkazov nevyhnutných pre rekonštrukciu spisu pritom okresný súd preniesol v celom rozsahu na sťažovateľa (od ktorého opakovane a pod hrozbou poriadkovej pokuty požadoval predloženie dôkazov, ktoré už tvorili súčasť spisu) a jeho právneho zástupcu.

Počas doterajšieho konania okresným súdom zistil ústavný súd viaceré dlhšie obdobia nečinnosti, v ktorých okresný súd bez existencie akejkoľvek zákonnej, či inej prekážky vo veci nevykonával žiadne úkony. Išlo o obdobia od októbra 1999 do apríla 2000, od septembra 2000 do septembra 2002, od októbra 2002 do mája 2005 a od mája 2005 do februára 2006, z čoho vyplýva, že z doterajšej 8 ročnej dĺžky konania týkajúcej sa

rekonštrukcie spisu na okresnom súde, predstavuje obdobie úplnej nečinnosti súdu celkovo 5 rokov a 9 mesiacov.

Z uvedeného ústavný súd uzavrel, že konanie sp. zn. V-2 9 C 252/92 je ako celok poznamenané dlhodobou nečinnosťou a že okresný súd ešte stále nezistil základné skutočnosti, ktoré by mu mohli slúžiť ako podklad pre jeho budúce rozhodnutie bez toho, aby jeho ďalšiemu postupu bránila akceptovateľná zákonná prekážka. Okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol, že sťažovateľ v roku 2006 spôsobil prierahy v konaní, keďže sa nezúčastnil troch nariadených pojednávaní, nepreberal zásielky a neoznámil inú adresu na doručovanie písomností.

Podľa skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ v súčasnosti nachádza vo väzbe. Ústavnému súdu nie sú známe bližšie okolnosti, okresný súd však túto skutočnosť podľa všetkého nezaregistroval.

Jurisdikcia ústavného súdu („rationae temporis“) sa vzťahuje na obdobie po 15. februári 1993. Bez zreteľa na vznik právomoci ústavného súdu v rámci posúdenia základnej otázky - či okresný súd prerokoval vec sťažovateľa v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru bez zbytočných prierahov, resp. v primeranej lehote - ústavný súd už konštantne prihliada aj na deň začatia konania vedeného okresným súdom a na dobu, ktorá v konaní uplynula do 15. februára 1993 (III. ÚS 18/00).

Na základe uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že v konaní sp. zn. V-2 9 C 252/92 (pôvodne vedenom bývalým okresným súdom) došlo k zbytočným prierahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

V nadväznosti na svoje rozhodnutie o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a v súlade s § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde

ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. V-2 9C 252/92 konal bez zbytočných priet'ahov.

Pretože ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj žiadosťou s'ťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 260 000 Sk. Ústavný súd jeho žiadosti vyhovel vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, ako aj so zreteľom na celkovú dĺžku konania vo veci a priznal finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. V. K. Vyčíslil ich sumou 6 825 Sk za dva úkony po 2 730 Sk, daň z pridanej hodnoty vo výške 1 037 Sk a dvakrát 164 Sk režijný paušál, v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2006